

Tolna vármegye

Völgyesi járás
Szálkai (kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Grábóc

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos névén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

A község mindig Tolnavármegyéhez tartozott. Mivelig Grábóc volt a neve. a németek 1725 évben Bajorországból a szerbek a 15. században Szerbiából jöttek be.

nem történt.

nem volt.

urbéres község

falvi volt, változás nem volt.

1770-ig Szekszárdhoz tartozott, azóta önálló anyakönyvvezés van.

van g. kel. zárda melynek története 1753-ig vonul vissza. A mostani szent templom 1736-ban épült. Előbb a XV. században épült egy templom melynek romjai ma is láthatók. 1721-ben 60 szerzetes volt itt.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely terjedelmük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Izálka 3 1/2 km. Börzsöny 3. Mőcsény 4.
Ladomány 3. Szekszárd 15. km.
hegyes erdős vidék.

..... 2386 kat. hold (birtokivék adatai alapján).
..... 1079 k. hold szántó, 115 k. hold rét (kaszáló),
..... 17 k. hold szőlő (beültetett), 189 k. hold
legelő, 859 k. hold erdő, k. hold
nádas, 108 k. hold terméketlen (út, szikla, homok,
mocsár, kőbánya). 19. k. hold Rest.

nem

nem

nem

633. lélek.

589 r. kath., 44 g. kat., — ref.,

— ág. h. ev., — izr., — egyéb

12 magyar, 577 német, — tót,

— rutén, — oláh, — horvát,

44 székely egyéb.

mind a község belterületén laknak.

földmivelés s földmivelési napszám kereset.

117 ház, 320 lakással.

nincsen.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 4 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám
..... jegyző, segédjegyző, orvos
..... állatorvos, irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

..... 1 kisbíró (küldönc), 1 bába,
..... 1 éjjeli őr és gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

..... Szálka 3 km.

2. A községi képviselőtestület létszáma:

..... 6 virilista, 6 választott tag, 3-3 pót tag

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

..... A község választókerületet alkot.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

nincsen.

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

..... Szekszárd 15 km.
..... Bonyhád 9 km.
..... Bonyhád 9 km,
..... Móriagy 9 km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljárási cselédügyi biráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

..... Csendőrség Szálka 3 km.

Van, 1 tag. Nincs.

Van. Nincs.

nincsen.

6. A községi tűzoltóság szervezete:

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag-
Kötelezett tűzoltóság.

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van. Nincs.

Van-e járdalakerakási szabályrendelete?

Van. Nincs.

..... jóváhagyott képviselő-testületi határozata.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: *Mórággy 9* - - - km.
Hány magánorvos lakik a községben: *nincsen*
Községi bábák száma: *egy*
Körbába lakóhelye és annak távolsága: *nincsen* km.
Okleveles magánbábák száma: *nincsen*
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? *Bonyhád 9* km.
Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol? *Szekszárd 15* km.
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) *Van* szegényház *Nincs*.
9. A gondozott szegények száma: *intézeti ápolásban,* *magán ápolásban.*
Elhagyott gyermekek száma? *_____* gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? *jó*
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása? *nincsen*
Kulvix jó.
nincsen
11. Korcsmák és vendéglők száma? *2* korcsma, *—* vendéglő, *—* kávéház.
Van-e szálloda, fogadó és hány? *nincsen*
Van-e községben közfürdő? *nincsen*
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? *nincsen*
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? *+*

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: *Szekszárd 15* km.
Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? *Bonyhád 9* km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: *Szekszárd 15* km.
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: *Bonyhád 9* km.
Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: *Bonyhád 9* km.
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: *Pécs 45* - - - km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népla van a községben, (megjelölve a tantermek tanerők számát: állami, közs., felekezeli isk., ni, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparosiskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok száma, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

2 r. kath. felekezeli népisiskola van,
2 tanteremmel, 2 tanítóval.

nincsen.

nincsen

Levente egyesület van.

Székhely 15. km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és leányegyházak? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van anyaegyház és mily távol (bevett és elismert ekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli leányegyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházközséghez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy a község adatai alapján alapuló, vagy a hívők helyett vállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párbeszéd és egyénekenként időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

van r. kath. anyaegyház, mely a jászai püspökséghez tartozik, van g. k. anyaegyház, az a budai püspökséghez tartozik.

Bonyháid 9 km.

Adó feltehetően külön lapon mellékelve.

" " " "

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédelmi emlékmű vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegyesület, munkás-egyesület, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

nincsen.

nincsen

nincsen

nincsen.

r. kath. olvasó kör.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirta, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonathoz járul hozzá a község?

Községi (közútló) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

Helyben rossz körútú utai vannak.
A Szekszárd-Bátaszéki országút 8 km.
a Bonyhád-Bátaszéki országút 3. km.
Lutak száma 19.

Vasuti megállóhely Mőcsény, marha
és egyéb rakodó hely Bonyhád.

senki sem veszi igénybe.

Posta - távirta Bonyhád.
a Mőcsény-Szálka-éveshez.

3-4 km.

Igen. — Nem.

Nagybirtokos nincsen.
Középbirtokos az alapítványi uradalom 806 k. hold, azonkívül van egy 103, egy 122, egy 144 k. holdas középbirtok, és 3 törpe birtokok 1-32 k. hold közt.

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Mezőgazdaság. Résekben szőlő- és erdőgazdaság.
nincsen.
182 k. hold.

nincsen

igen.

erdő van, szervezete van,
Szekszárd 15 km.

nincsen.

422 0 öl.

igen.

7. *Vizrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

nincsen

Pécsét 45.

km.

124 ló, 371 szarvasmarha,

573 sertés, 644 juh

bonyhádi fajfajta.

Mórággy 9.

km.

Ipar és kereskedelem.

9. *A község állandó piaca hol van?* (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Ké a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. *A községbeli kereskedések száma és jellege.*

Hitel és pénzüzetek száma és alaptökéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

Bonyháid 9 km. Szekszárd 15 km.

Bonyháida.

nincsen.

Szekszárd 15 km.

3 szalós üzlete van.

nincsen.

Tejcsővel keresel van.

4 szalós, 2 ács, 1 bogár, 3 borbély, 2 korcsmáros, 2 kovács, 2 kömives, 1 mészáros, 4 szabó, 2 lakács, 3 szalós.

nincsen.

11. *Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága* (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Székesfehérvár 110. km.

Szekszárd 15. km.

12. *Magánkezelésben álló közművek:*

Közvilágítás, jéggyár stb.

nincsen.

13. *Bányák száma és jellege.*

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

nincsen.

14. *Háziipar és annak jellege.*

Kenderfonás házi használatra.
- 7 - faripő készítés.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

*1 tanítói lakás 3 lakással.
1 " " 2 lakással.*

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

15. kat. hold szántó és rét, -----

182 legelő, *66* kat. hold erdő,

egyéb *84 hold termékellem*
a szántól s rétet kis haszonbérbe adja.

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

nincsen

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

legelő, erdő.

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

nincsen

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

nincsen

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó *2934* K *84* f. Házadó *1299* K

08 f. Ált. kereseti adó *611* K — f. Tár-

sulati adó ----- K ----- f. Vagyon- és jöv.

adó *1209* K ----- f.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

*Községi póladó föld is sélber, bor s huo-
fogászati adó.*

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

*Yárda, jó utak létesítése! arulán telefon, villany-
világítás, sűrűs!*

A község pecsétjének lenyomata:

Örményi
Községi (kör-) jegyző.